

Vergaderjaar 2011–2012

26 234

Vergaderingen Interim Committee en Development Committee

Nr. 118

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 oktober 2011

Mede namens de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken zend ik u hierbij het verslag van de vergaderingen van het *International Monetary and Financial Committee* (IMFC) en het *Development Committee* (DC). De vergaderingen vonden plaats op 23 en 24 september 2011. De schriftelijke interventies die Nederland heeft ingebracht in de vergaderingen zijn bijgevoegd, alsook de communiqués.¹

De minister van Financiën,
J. C. de Jager

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

Verslag Jaarvergadering IMF en Wereldbank 23 en 24 september 2011 in Washington DC

1. Inleiding

Op vrijdag 23 en zaterdag 24 september vond in Washington DC de Jaarvergadering van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en de Wereldbank plaats. De belangrijkste gedeelten van de Jaarvergadering waren de bijeenkomsten van het *International Monetary and Financial Committee* (IMFC) en het *Development Committee* (DC). Op vrijdagochtend vond daarnaast de zogenaamde Bali Dialoog over klimaatfinanciering plaats, op vrijdagmiddag werd het traditionele overleg met de leden van de kiesgroep gehouden¹.

Het IMFC besprak de zorgelijke economische ontwikkelingen en beleidsuitdagingen en de prioriteiten voor het IMF voor de komende periode. Het DC stond in het teken van gender gelijkheid. Het *World Development Report on Gender Equality and Development* werd breed gesteund. Daarnaast kwamen de rol van werkgelegenheid in het ontwikkelingsproces en het belang van voedselzekerheid op in de context van de ontwikkelingen in Noord-Afrika en de Hoorn van Afrika.

2. International Monetary and Financial Committee

Het IMFC bestond uit vier delen. Vrijdagmiddag kregen de ministers in een besloten sessie een presentatie van de vertrouwelijke uitkomsten van de *Early Warning Exercise* (EWE). Vervolgens was er een informele besloten bijeenkomst tussen IMFC-leden, CEOs van geselecteerde banken en bedrijven en vooraanstaande wetenschappers, waarin ook gesproken werd over de belangrijkste risico's voor de wereldeconomie. In een besloten ontbijtsessie van het IMFC op zaterdagochtend is vervolgens verder gesproken over de beleidsuitdagingen. Tot slot is in de plenaire sessie gesproken over de stand van de economie en de prioriteiten voor het IMF voor de komende tijd.

Economische situatie en beleidsuitdagingen

De zeer zorgelijke economische situatie in de wereld was het belangrijkste thema van het IMFC. De belangrijkste risico's die werden benoemd zijn de hoge schuldenposities van ontwikkelde economieën, kwetsbaarheden in het financiële systeem, zwakke economische groei en hoge werkloosheid. Onder de IMFC-leden bestond een duidelijk gevoel van urgentie om deze risico's het hoofd te bieden. Hoewel de omstandigheden in de landen verschillen erkende het IMFC dat de economieën en financiële systemen nauw verbonden zijn. Daarom is de vastberadenheid uitgesproken om gecoördineerd op te treden om de crisis te bestrijden. Bovendien moet het IMF hier een belangrijke rol spelen. Voor de ontwikkelde economieën betekent dit dat het vertrouwen moet worden hersteld door geloofwaardige fiscale consolidatieplannen door te voeren. Bovendien zal ervoor moeten worden gezorgd dat banken voldoende sterke kapitaalposities hebben. De eurolanden hebben uitgesproken alles te zullen doen wat nodig is om de schuldencrisis in de eurozone te bestrijden en de financiële stabiliteit te garanderen. Opkomende economieën hebben ondanks de aanzienlijke stabiliteit en groei van de afgelopen tijd ook een rol te spelen. Deze landen moeten oververhitting voorkomen, zich wapenen tegen volatiele kapitaalstromen en waar mogelijk de binnenlandse vraag aanjagen.

¹ Naast Nederland bestaande uit Armenië, Bosnië-Herzegovina, Bulgarije, Cyprus, Georgië, Israël, Kroatië, Macedonië, Moldavië, Montenegro, Oekraïne en Roemenië.

Minister de Jager heeft benadrukt dat landen die onder druk staan, tempo moeten maken met geloofwaardige en structurele fiscale consolidatie. Dit is essentieel voor het herwinnen van vertrouwen. Minister de Jager heeft het IMF gevraagd hier strikt toezicht op de houden. Het IMF moet in de gaten houden dat landen hun begrotingen blijvend op orde maken. Minister de Jager heeft bovendien opnieuw benadrukt dat de IMF betrokkenheid bij het oplossen van de schuldencrisis, zowel als onafhankelijke en ervaren scheidrechter, als financieel, zeer belangrijk is. Tot slot heeft minister de Jager het IMFC opgeroepen elkaar aan te spreken op het opvolgen van de aanbevelingen van het IMF.

In de plenaire sessie presenteerden de hoofdeconomen van het IMF de belangrijkste bevindingen uit de *World Economic Outlook* en het *Global Financial Stability Report*, die dit jaar voor het eerst zijn samengevat in een *Consolidated Multilateral Surveillance Report*. De presentatie had een alarmerende toon. De mondiale activiteit is verzwakt en het vertrouwen is aanzienlijk afgenomen. Het IMF verwacht een zwak en ongelijkmatig herstel met grote neerwaartse risico's. Veel landen zullen te maken krijgen met zeer hoge werkloosheid. Het IMF riep de overheden van ontwikkelde landen op om te bezuinigen, terwijl de private vraag moet worden gestimuleerd om het vertrouwen te versterken. Om de negatieve *spillovers* tussen de bankensector en de reële economie te doorbreken moeten kapitaalposities van banken worden versterkt. Opkomende economieën en ontwikkelingslanden moeten voorbereid zijn op een zwakkere externe vraag en duurzame groei stimuleren. Opkomende economieën met een overschot moeten structurele en financiële hervormingen doorvoeren en wisselkoersaanpassingen doen. Alle opkomende economieën en ontwikkelingslanden moeten hun macro-economische en financiële raamwerken verder versterken. Om terug te keren naar sterke, duurzame en gebalanceerde mondiale groei is het belangrijk gecoördineerd op te treden.

Actieplan IMF

De *Managing Director* van het IMF, Christine Lagarde, presenteerde haar actieplan voor de komende tijd. Het IMF zal alle zeilen bijzetten om de crisis het hoofd te bieden. Hiervoor zal het *surveillance* raamwerk verder worden ontwikkeld zodat risico's tijdig worden geïdentificeerd en gecommuniceerd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de bevindingen uit de *Triennial Surveillance Review* van het IMF. In het licht van de huidige economische situatie, is afgesproken het financiële vangnet verder te ontwikkelen en de omvang van de IMF-middelen te evalueren. Momenteel heeft het IMF nog voldoende slagkracht, maar gezien de zorgelijke vooruitzichten is het belangrijk de omvang tijdig te evalueren. Het IMF zal binnenkort met een analyse komen die in de IMF Board zal worden besproken. Tot slot gaat het IMF er voor zorgen dat ontwikkelingslanden beter beschermd worden tegen schokken en zal verder worden gewerkt aan richtsnoeren voor het omgaan met volatiele kapitaalstromen. Dit actieplan werd door het IMFC verwelkomd.

3. Development Committee

De discussies in het DC concentreerden zich op gendergelijkheid en werkgelegenheid. Het tweede onderwerp is een voortvloeisel van de ontwikkelingen in de Noord-Afrikaanse regio. Veel DC-leden stonden ook stil bij de voedselcrisis in de Hoorn van Afrika en pleitten voor meer internationale steun.

De DC lunch, een besloten vergadering voorafgaand aan de plenaire vergadering richtte zich specifiek op de rol van werkgelegenheid in het ontwikkelingsproces, in voorbereiding op het *World Development Report* van volgend jaar. Namens de kiesgroep merkte Staatssecretaris Knapen op dat de private sector essentieel is voor het scheppen van werkgelegenheid. Tegelijkertijd moet werkgelegenheid niet als het enige doel van economische ontwikkeling worden gezien, omdat dan het risico ontstaat dat productiviteit en duurzaamheid uit het oog worden verloren. Tevens vroeg Staatssecretaris Knapen aandacht voor de humanitaire crisis in de Hoorn van Afrika.

President Zoellick leidde de plenaire zitting in met een presentatie waarin hij refereerde aan de recente mondiale economische ontwikkelingen. Hij kondigde een verhoging van de financiële bijdrage van de Wereldbank aan voor de Hoorn van Afrika. De agenda onderwerpen gendergelijkheid en werkgelegenheid omschreef Zoellick als lange-termijn prioriteiten van de Bank, die voor duurzame economische groei moeten zorgen. Hij waarschuwde de toehoorders voor «the looming danger that failure to take decisive action in Europe and the United States, may shake the entire global economy».

Op basis van het *World Development Report on Gender Equality and Development* werd er over gendergelijkheid gesproken. De kernboodschap van dit rapport, namelijk dat gendergelijkheid leidt tot meer economische ontwikkeling en een hogere productiviteit, werd breed gesteund. Een aantal landen benadrukte dat rekening moet worden gehouden met lokale culturele waarden.

Staatssecretaris Knapen benadrukte de gemiste kansen voor de samenleving bij de onderbenutting van vrouwen, met name in het economische proces. Verder vroeg hij aandacht voor de situatie in de Hoorn van Afrika en de MENA regio. Staatssecretaris Knapen riep de Bank voorts op duurzaamheid en transparantie na te streven en de samenwerking met een breed scala aan partners, inclusief de private sector te intensiveren.

In zijn afsluitende woorden greep Zoellick terug naar het «naderende gevaar» uit zijn inleiding. Hij benadrukte het enorme risico van een brede economische malaise als gevolg van uitblijvende beslissingen in Europa en de Verenigde Staten.

4. Side events

Tijdens een paneldiscussie over *Financial Inclusion*, met onder andere Prinses Máxima, vroeg Staatssecretaris Knapen aandacht voor vernieuwende manieren om ook de allerarmsten ter wereld toegang te geven tot financiële diensten. Met gebruik van bijvoorbeeld goede kredieten, spaarmogelijkheden en verzekeringen kunnen zij vaak zelf hun leefomstandigheden drastisch verbeteren.

In een forumdiscussie met, onder andere, Melinda Gates riep Staatssecretaris Knapen de Wereldbank op harder in te zetten op Seksuele en Reproductieve Gezondheid en Rechten (SRGP). Aandacht hiervoor is niet alleen in het belang van economische groei, maar vooral ook voor de emancipatie van vrouwen en jongeren. Gelijke kansen voor vrouwen is een voorwaarde voor veiligheid en welvaart.

5. Bali Dialoog

Nederland nam eveneens deel aan de Bali Dialoog, de gelegenheid voor bewindspersonen om gedachten uit te wisselen over internationale klimaatfinanciering. Gesproken werd over het *Green Climate Fund* (GCF), dat voor een groot deel de plaats zal innemen van de huidige klimaatfondsen. Trevor Manuel, co-chair (en voormalig minister van Financiën van Zuid-Afrika) van het *Transitional Committee*¹, gaf een toelichting op het proces en de geboekte voortgang. De *Transitional Committee* komt voor de klimaattop in Durban (COP17, december 2011) met een concreet voorstel voor het ontwerp van het fonds. Christina Figueres (SG UNFCCC) benadrukte dat zonder een afspraak over de initiële kapitalisering van het GCF geen voortgang mogelijk is in Durban.

6. Kiesgroepoverleg

In het reguliere kiesgroepoverleg en marge van de jaarvergadering gaven de bewindvoerders Bakker (IMF) en Treffers (Wereldbank) een *update* van de agenda van beide instellingen. Vervolgens werden de schriftelijke interventies voor het IMFC en het DC vastgesteld, met wat kleine aanpassingen voor de interventie voor het IMFC naar aanleiding van commentaar van Israël.

¹ Het *Transitional Committee* bestaat uit zowel westerse landen als opkomende economieën en ontwikkelingslanden.